

De Stevenskerk, op naar de toekomst

Een monument als de Stevenskerk is nooit af. Dat bewees de restauratie van 2014 en 2015, toen een groot aantal sterk geërodeerde natuurstenen ornamenten van na de Tweede Wereldoorlog moesten worden vervangen. En passant zijn toen ook een aantal monumentale objecten in de kerk schoongemaakt en gerestaureerd. En er bleek genoeg geld te zijn voor achterzetvensters in de kapellen en nieuwe leien op een aantal dakdelen. En dat is prachtig, want met de grondige restauratie van de toren staat de kerk er anno 2018 weer helemaal prachtig bij.

Maar we moeten verder kijken dan een fraaie schil. De technische installaties van de kerk – eveneens van naoorlogse leeftijd – voldoen totaal niet aan de huidige eisen van de tijd. Door de jaarlijks toenemende bezoekersaantallen wordt het gebouw steeds intensiever gebruikt. De tijd is rijp voor een volledige vernieuwing van de lichten en verwarmingsinstallaties en dat liefst zo duurzaam mogelijk. Daarbij hoort ook het streven naar een optimaal binnenklimaat; van belang voor zowel de bezoekers als de kostbare inventaris. Daartoe, met in het vizier het 750-jarige jubileum van de Stevenskerk in 2022, schrijft het bestuur van de stichting op dit moment aan een masterplan, waarin deze projecten zijn samengebracht.

Inmiddels is het ontwerp voor een nieuw plan met **Ledverlichting** vrijwel gereed. De uit Amsterdam afkomstige lichtarchitecten Willem Hoebink en Jan Hein Daniëls gaan bij hun ontwerp zowel uit van de monumentale architectuur van de kerk en als haar specifieke kenmerken.

De stichting werkt op het moment hard aan het bijeenhalen van de benodigde gelden. De bijdragen van particuliere fondsen, van de gemeente Nijmegen, van de provincie Gelderland, van de Stevensloop en van Vrienden en Steveniers zijn hierbij onontbeerlijk. Indien alle toezeggingen kunnen worden verzilverd, kan dit najaar het nieuwe lichtplan worden gerealiseerd. In het jaar van Nijmegen als groene hoofdstad van Europa is dit hét moment de Stevenskerk op duurzame wijze in het licht te zetten.

Hardlopen in de bittere kou, maar met een warm hart

Met een gevoelstemperatuur van -9°C en een ijzige wind was deelname aan de Stevensloop 2018 geen pretje. Maar met een warm hart voor de sport én voor het goede doel trotseerden zo'n 8500 lopers, vele toeschouwers én vrijwilligers de omstandigheden. De opbrengst dit jaar is € 7.837,- die naar de nieuwe, duurzame verlichting gaat. **Iedereen van harte bedankt!**

Activiteiten in de Stevenskerk

Engelenexpositie

Expositie van deelden van Ela Venbroek

30 maart t/m 13 mei

In de weken rond Pasen is er in de Noorderkapel van de Stevenskerk een bijzondere expositie te zien. De bezoeker wordt hier door een uitbundige hoeveelheid beeldhouwde engelen ontvangen. De engelen kennen twee scheppers: de beeldhouwster Ela Venbroek en moeder natuur. Ela vond inspiratie voor haar engelen tijdens haar zoektocht naar de kern van de eenvoud die haar jeugd en opleiding in Polen karakteriseerde. In het gekloofde hout vond zij de ware aard van de tijd terug. De jaarringen symboliseren voor haar het machtige, maar langzame en onherroepelijke verglijden van de jaren. De engelen zijn de verbinders tussen hemel en aarde en de beschermers tegen het kwaad. Elke engel is uniek en heeft een eigen karakter, naam en vooral een eigen verhaal.

U bent van harte uitgenodigd voor de opening op Tweede Paasdag, maandag 2 april om 15.00 uur.

Vier kerken, één verhaal

Vierkwartieren-expo

23 mei t/m 26 augustus

Tijdens het erfgoedfestival *Over Grenzen van Gelderland* toont de Stevenskerk de geschiedenis van het Hertogdom Gelre.

Op zondag 27 mei, om 13.00 uur, vindt de opening plaats van de **Vierkwartieren-expo**. Aansluitend vindt er in de Stevenskerk een vertelopvoering van het beroemde Marikenverhaal plaats. Verteller is Jacques de Vroomen. Joost Langeveld begeleidt het geheel op orgel.

Verweven in tijd en ruimte

Een dialoog tussen fotografie en architectuur

Foto-expo Thea van den Heuvel, 7 april t/m 6 mei

In 'Verweven in tijd en ruimte' stelt Thea van den Heuvel een selectie van bijzondere werken uit haar oeuvre tentoon in de Stevenskerk. De in het centrum van Nijmegen gevestigde architectuur- en kunstfotograaf brengt met deze expositie haar werk naar het hart van de stad.

In opdracht van de Stevenskerk ontwikkelde Van den Heuvel een speciaal concept om haar werk te exposeren. Zij bedacht een manier om haar werk op subtiel wijze te verbinden met de architectuur van de kerk. Daardoor ontstaat er een dialoog tussen de foto's en de ruimte, maar er is ook sprake van een spanningsveld waarbinnen werk en ruimte elkaar uitdagen en versterken.

Deze originele wijze van exposeren is haar op het lijf geschreven: in haar fotografische benadering onderscheidt zij zich door ongebaande paden te betreden, te kiezen voor nieuwe ontwikkelingen en kritisch te zijn in beeldtaal en kwaliteit. Maar bovenal heeft haar werk de kracht de verbeelding te prikkelen.

Met werken variërend van een tot vijf vierkante meter belooft dit een monumentale ontmoeting te worden.

Avondopenstelling

Voor diegenen die iets bijzonders willen beleven: op zondag 15 en zondag 22 april is er een speciale avondopenstelling. Van 17.00 tot 21.00 uur heeft u de mogelijkheid om in alle rust en in de bijzondere sfeer van de 'Stevenskerk by night', de foto's te bewonderen. De toegang is gratis.

NB. Op 14 en 15 april is de Stevenskerk wegens evenementen niet voor algemeen publiek toegankelijk.

Bestuurslid voor het voetlicht: Henk Postema

Henk, je bent bestuurslid van de Stichting Stevenskerk; wat is je rol daarin?

Mijn portefeuille is de zorg voor het monument, optimalisering van het gebouw. Werken aan een duurzaam monument. Ik spreek graag van de *'Trias Energetica Monumentalis'*. Het deel *'Trias Energetica'* is gangbaar en gaat over duurzaamheid. Ik voeg daar *'Monumentalis'* aan toe, want hoe valt duurzaamheid te combineren met het behoud van een monument? Denk bijvoorbeeld aan het spanningsveld tussen een voor mensen aangenaam binnenklimaat en het optimale klimaat voor het kwetsbare interieur als de monumentale orgels en het houtsnijwerk. *'Trias'* verwijst naar drie elementen. Ten eerste: beperk het energieverbruik door optimaal isoleren van het gebouw zoals de gewelven, de vloer en de glas-in-loodramen. Ten tweede: gebruik een zo duurzaam mogelijk bron, bijvoorbeeld bodemwarmte in combinatie met een warmtepomp. Ten derde: zorg voor een zo efficiënt mogelijk verbruik van benodigde energie. Dat alles voor een zo constant mogelijk, aangenaam binnenklimaat.

Het lijkt mij mooi om een stip op de horizon te zetten bij het jaar 2022, wanneer de Stevenskerk 750 jaar bestaat. Samen een aantal slagen die we willen maken, uitzetten en tegen die tijd te kijken wat we hebben kunnen realiseren. Aan die horizon zie ik dan een mooi opgeruimde Stevenskerk met een prachtige uitstraling, schitterende verlichting en een aangenaam binnenklimaat voor mens en monument. Dat laatste punt zal wel meer tijd kosten. De isolatie van de glas-in-loodramen zou je moeten combineren met de restauratie ervan. Tegelijkertijd moet je achterzetramen plaatsen om tocht tegen te gaan en de transmissie (het warmteverlies) te minimaliseren. Verder isolatie van de tongewelven realiseren zonder de mogelijke nadelen daarvan, zoals schimmelvorming. Nu hebben we een hypocaust vloerverwarming – die al een monument op zich is – die niet voldoende capaciteit heeft om de kerk te verwarmen. Nu moet er daarnaast nog warme lucht worden ingeblazen via roosters. Het ideaalplaatje is een kerk die uitsluitend met efficiënte vloerverwarming kan worden verwarmd, waarbij de grote kerk, de kapellen en de kelders apart verwarmd kunnen worden. Daarvoor is het nodig dat de warmteverliezen van de kerk sterk worden teruggebracht.

Verder willen we het gebouw toegankelijker en gebruiksvriendelijker maken. Daarbij horen naast dat verbeterde binnenklimaat: meer en betere toiletten, een verbeterde kofflegelegenheid en een museumwinkel.

Wat zie je als je grootste uitdaging?

Hoe krijgen we een beter binnenklimaat onder duurzame condities? Hoe verwarmen we de kerk zonder negatief effect op de orgels en het houtsnijwerk, die gebaat zijn bij een zo constant mogelijke en niet te hoge temperatuur en niet te droge lucht. Om een voorbeeld te noemen: rondom de kerstperiode zijn we lange

tijd dicht vanwege de kou. Met kerst verwarmen we de Stevenskerk, wat een enorme piek in energieverbruik én in de temperatuur met zich meebrengt – van koud, naar warm, naar koud. Dat is slechter voor het interieur dan dat we continu verwarmen op een matige temperatuur.

Wat is je achtergrond en hoe kom je bij de Stichting Stevenskerk Nijmegen?

Ik kom uit een gereformeerd gezin dus het kerkelijke is me met de paplepel ingegeven. Mijn opa was zelfs dominee, al ik ben zelf niet meer kerkelijk actief. In Delft heb ik werktuigbouwkunde gestudeerd en daarna heb ik bij meerdere ingenieursbureaus gewerkt. Het leukste van werken bij een ingenieursbureau is het werken met een team van verschillende disciplines om zo samen een leefbaar en zo duurzaam mogelijk gebouw te creëren.

Ik heb tien jaar lang een soort van intern ingenieursbureau van de Radboud Universiteit geleid. Kort voor m'n pensioen ben ik via-via benaderd of ik niet wilde meedenken met de planvorming van de Stevenskerk en nu ben ik een jaar met pensioen en zit al even lang in het bestuur en het voelt goed om hier te zijn. Ik hoop over tien jaar te kunnen constateren dat de Stevenskerk er dan minstens zo goed als nu, maar als het kan beter en duurzamer voorstaat.

** De Trias Energetica is een driestappenstrategie om een energiezuinig ontwerp te maken.*

AGENDA APRIL-MEI 2018

Vrijdag 30 maart t/m zondag 13 mei	openingstijden
Engelenexpositie, beelden van Ela Venbroek	
Vrijdag 30 maart	19.30-21.30 uur
OCP, Goede Vrijdag-viering	
Zaterdag 31 maart t/m zondag 29 april	openingstijden
Portret, fototentoonstelling Domincuscollege	
Zaterdag 31 maart	21.30-23.00 uur
OCP, Paasnachtviering van Schrift & Tafel	
Zondag 1 april	10.00-11.15 uur
OCP, Paasmorgenviering van Schrift & Tafel	
Donderdag 5 april	15.30-18.00 uur
Uitreiking Vrede van Nijmegen-penning (op aanmelding)	
Zaterdag 7 april	16.00-16.45 uur
Choral Evensong, Engelse koorvesper	
Zaterdag 7 april t/m zondag 6 mei	openingstijden
Verweven in tijd en ruimte, foto-expo Thea van den Heuvel	
Zaterdag 14 april	14.30-16.30 en 20.30-21.30 uur
Popkoor Switch, Mirakels, van Rachmaninov tot Rammstein	
Zondag 15 april	14.00-16.15 uur
Canto Novio & Canto de Donna, concert	
Donderdag 17 t/m 29 mei	openingstijden
Expo Sustainable Fashion Week	
Vrijdag 4 mei	19.00-19.30 uur
Gemeente Nijmegen, 4 mei-herdenking	
Zaterdag 5 mei	16.00-16.45 uur
Choral Evensong, Orgelvesper	
Donderdag 10 mei	10.00-11.15 uur
PGN, Hemelvaart, Dienst van het Woord	
Zondag 20 mei	10.00-11.15 uur
OCP, Pinksteren, Dienst van Woord & Tafel	
Vrijdag 25 mei	13.00-18.00 uur
Symposium Sustainable Fashion Week	

Meer informatie vindt u op www.stevenskerk.nl

UITNODIGING VRIENDENDAG ZONDAG 10 JUNI 2018

De Vrienden van de Stevenskerk en de Steveniers zijn van harte welkom op deze Vriendendag met als thema: 'De Stevenskerk en het hertogdom Gelre'.

Programma:

- 14.45 uur Ontvangst in de Zuiderkapel
- 15.00 uur Opening door Heleen Wijgers, directeur Stevenskerk
- 15.15 uur Lezing 'Nijmegen als kwartierhoofdstad van Gelre' door Prof. dr. J. Oosterman

Na afloop is er gelegenheid om de expositie ter gelegenheid van het erfgoedfestival **Over grenzen** te bezoeken. Aan de hand van een korte film, een grote kijkkaart van de vier kwartieren van het hertogdom en een wandelroute door de kerk, kunnen bezoekers ontdekken welke sporen van het Hertogdom Gelre ook nu nog zichtbaar zijn in de kerk.

Locatie: Zuiderkapel. Ontvangst met koffie/thee en met drankje na afloop. Introducees zijn welkom. Graag vooraf aanmelden bij p.schreurs@stevenskerk.nl

Bereikbaarheid

Veel bussen stoppen op Plein 1944, vanwaar het twee minuten lopen is naar de Stevenskerk. Het NS-station ligt op vijftien minuten loopafstand. Komt u met de auto, dan is het drie minuten lopen vanaf parkeergarage Eiermarkt. Met een invalideparkeerkaart kunt u parkeren bij de kerk: druk op 'info' bij de road barriers. Meer informatie: www.stevenskerk.nl/bezoeken/bereikbaarheid

Openingstijden

De Stevenskerk is vanaf 30 maart t/m 4 november weer dagelijks geopend: maandag t/m zaterdag van 10.30 tot 17.00 uur en op zondag van 12.00 tot 17.00 uur.

Raadpleeg altijd de website voor de actuele openingstijden: soms is er vanwege een besloten activiteit geen openstelling mogelijk.

Maandag 28 t/m donderdag 31 mei openstelling van 12.00-17.00 uur i.v.m. stemmen Königorgel.

COLOFON

Stichting Stevenskerk & Stichting Vrienden van de Stevenskerk Nijmegen

- Bezoekadres: St. Stevenskerkhof 62
- Postadres: Kerkboog 2, 6511 VX Nijmegen
- Telefoonnummer: 024 360 47 10
- E-mail: info@stevenskerk.nl
- Informatie: www.stevenskerk.nl
- IBAN Stg. Vrienden: NL75 RABO 0135 8286 78
- Foto's: Jan-Hein Daniëls, Thea van den Heuvel, Rob Kleering van Beerenbergh
- Redactie: Paul Schreurs
- Opmaak: SJALOT ontwerp, Nijmegen
- Druk: MediaMail